

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedient na Dunajski cesti št. 15 v Medija-tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Rečne ulice št. 5.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Zarad praznika izide prihodnja številka „Slovenca“ v soboto 11. decembra.

Gospodarske in kmetijske zadeve pa državni zbor.

Z Dunaja 4. decembra.

Naše ljudstvo po pravici zahteva, da naj državni zbor kaj stori tudi za gospodarske in kmetijske potrebe. Prejšnja vstavoverna večina je imela z verskimi, šolskimi in drugimi liberalnimi postavami toliko opraviti, da ji je primanjkovalo časa misliti tudi na kmetijski stan in zboljšati njegove razmere. Ko se je pa sedanjí državni zbor sošel, obrnili so poslanci svojo pozornost zlasti na potrebe kmetijstva in malega obrtnijstva, in osnovali so se posebni odseki, katerih namen je bil to reč pretresati in sprožiti potrebne nasvete. Tudi vlada je bila obljubila, da hoče vso svojo skrb obrniti na potrebe kmetijstva in obrtnijstva, ter je bila res lansko leto zbornici predložila novelo ali podatek k obrtnijski postavi, letos pa ji neki misli izročiti čisto novo obrtnijsko postavo samo. Gledé kmetijstva pa se v zadnjem zboru razun nekterih kmetijstvu ugodnih postav ni zgodilo posebnega. To je pripravilo Hohenwartov klub, da je v današnji seji izročil to-le tudi od Čehov in Poljakov podpisano interpelacijo:

Interpelacija do visokega c. kr. skupnega ministerstva.

Že v zadnji sesiji državnega zbora so podpisani pri raznih prilikah omenjali nevarnih gospodarskih razmer poljedelskega prebivalstva in zlasti kmečkega stanu, in mnoge

prošnje iz teh krogov so potrdile njihove besede.

Strašansko množenje vknjiženih dolgov, kmetijskih posestev, čedalje večje eksekutivni stroški in čedalje večje število eksekutivnih dražb takih posestev, in slednjič obilno pomisleka vredno izseljevanje po nekterih deželah so znani dogodki, kateri nam ne pusté dvomiti, da se zamore kmečki stan v Avstriji, ki je bistven živelj gospodarske moči cesarstva, le s hitrimi in krepkimi postavnimi naredbami rešiti preteče mu pogube in vnovič vtrditi.

Ker smo pa poznali težave, ki jih dela to v vse stroke postavodajalstva segajoče vprašanje, smo se potrebi vdali, ter visoki vladi pustili za pripravo omenjenih naredb potrebni čas in skoz celo leto mirno in zaupljivo pričakovali, da ona sproži to reč. Tem bolj gotovo smo smeli toraj pričakovati, da so bode visoka vlada precej po novem pričetku državnega zbora s primernimi postavnimi predlogi prizadevala tem silnim potrebam v oči priti.

Ker pa dozdej še nismo dobili nobenih takih predlogov, dasiravno visoka vlada zopet od prebivalstva zahteva večjih davkov, primorani smo vprašati:

Ali je visoka vlada natančno prevdarjala te tukaj omenjene razmere, ali nam hoče razodeti, kaj je sklenila in katerih predlogov se imamo v tej zadevi že skoraj nadejati ali pa vsaj v teku te sesije?

Na Dunaji 4. decembra 1880.

Sledé podpisi poslancev

Hohenwartovega, českega in poljskega kluba.

Pri obravnavi te interpelacije v klubu desnega središča je nemško-štajarski poslanec Karlon naznanil, da so gornje-štajarske občine v tej zadevi poslale okoli 500 prošenj do slavnega ministerstva in državne zbornice, in da bi bilo dobro reč zročiti posebnemu odseku. Pa sklenilo se je prej počakati, kaj bode vlada na interpelacijo odgovorila in vkrenila.

Pa ne samo v gospodarskem oziru se hoče naša zbornica potegniti za kmetijski in obrtnijski stan, ampak ona jima hoče razširiti tudi politične pravice. Kakor čujem, misli dr. Kronawetter izročiti predlog, da naj se volilna pravica podeli tudi tistim prebivalcem, ki plačujejo po 5 gl. davka. Ker so naprednjaki dr. Kronawettera izključili iz svojega kluba zarad znanih njegovih govorov, podpirala bode njegove nasvete brez dvoma desnica, ki je hotla že sama postaviti enak predlog in ga bode za kmečko ljudstvo gotovo tudi stavila.

S katerimi se bomo porazumeli?

II.

Kar obsega ta resolucija v glavnih potezah, to so razni govorniki mojstersko jedernato, navdušeno in prepričalno pojasnovali. Treznomisleč narodnjak, ki svoj slovenski narod v resnici ljubi, se ne bo pomišljal podpisati, kar glede verstvenih razmer, katerih se v politiki, kakor skušnja uči, nikakor ogniti ne more, slavnoznani poslanec Greuter v svojem tako originalnem načinu omeni. „Mutatis mutandis“ isto govori lahko slovensk narodnjak. Očita se nam — je rekel Greuter — „da mi konservativci ne delamo za Avstrijo, temuč le za

Bankovčar.

Dogodba na sodnijske spise naslonjena.

Janez — ta je tič.

(Dalje.)

Skaženo — zakaj?

V tem, ko je Janez v raznih oblikah in oblekah tako naglo drsal, mislil in delal po svetu — mislite li, da se je zapuščena Albina dolgočasila? Ej, kaj še! Kdor bi kaj takega mislil, ne pozna Albine, ne vé, kako dobro je odgojena. Ravno nasprotno je bilo, še le zdaj je bila vsa v plesu, veselji, vživanji; še svojega očeta, s katerim se je bila ob slovesu Janeza sprijaznila, je tako očarala, da je bil ves zmotljen in zamaknjen v njo ter je komaj verjel, da je ta med najbogatejšim in najveljavnejšim svetom tako lesketajoča se in občudovana krasotica res njegova hči. Starec je plaval v veseljah z njo vred kakor muha v polski steklenici vode, ki ne more h kraju. Na Janeza že skoro več mislil ni, kmalu bi se bil bal, da bi prekmalu ne prišel, ker potem bi utegnile te obilne veselice nehati ali vsaj skriti se. Ker tudi Albina ni pogrešala ga, je bilo govorjenje o njem le redko; kaj briga

Albino, kako se mu godi, dokler ne potrebuje kaj okroglega, drobiža!

A ravno to — ta, ta „drobiž“ je, kar včasih razdere najbolj veselo družbo, najhujšo navdušenost hipoma ohladi kakor ledeni dež. Zato zasačimo vendar Albino in njenega očeta enkrat vsaj v kratkem v pogovoru o Janezu in čuda! ta pogovor ni le eno samo kratko vprašanje in kratek odgovor ná-nj, marveč ta pogovor je precéj dolg, čemur se bo marsikdo čudil. Poslušajmo ta mikaven razgovor.

Albina: Zdaj je že nekaj dni tega, kar je gospod Morilo šel po opravkih na pot.

Oče: Nekaj tednov je že, Albina.

Albina: Tako?! Kako hitro čas mine! Ga menda še ne bo kmalu nazaj?

Oče: Ali si ga vendar enkrat jela pogrešati?

Albina: To pač ne, ali — no, saj je vas pustil tu za — za — no, kako bi že rekla?

Oče: Za gospodarja hiše, ki ima denar pod ključem, je li?

Albina: No, vidite! Jaz se nisem nikdar pečala z opravi mojemu spolu in mojemu stanu tako malo pristojnimi, zato sem bila prav nevoljna, ko je modistinja moja danes že vdru-

gič poslala račun od mojih oblačil. Saj veste da jaz takih reči tudi ne razumim.

Oče: Tako, tako?! Ti si res prava hči svoje matere. Koliko pa znaša oni račun?

Albina: Ej, kakih par tisuč lir bo. Pa sta tudi še dva druga poslala račune, tam na mizi leži vse skup, pogledjte jutri in odpravite to nadležno sebično ljudstvo, jaz ne znam prav občevati s takimi ljudmi in — saj veste, človeku se tudi gnjusí, s takimi ljudmi imeti opravke.

Oče: Hm, Albina, ali pa tudi veš, da je dosti denarja za poplačanje tvojih računov?

Albina: Kaj?! Čemu ta opomba? Mar mislite uganjati z mano svoje burke, kakor takrat, ko sem bila še doma? Denarja mora biti dosti, obilno, preveč, gospa Morilo ne sme priti nikdar v sum, da se njenih računov najmanjši ne plača, kedar se prinese v hišo. Vi ste zdaj blagajnik naše hiše, toraj skrbite, da se jutri odpravijo ti sitni ljudje nizke omike s plačanimi računi.

Oče: Kaj pa, če bi računi presegali denarno premoženje v blagajnici? Gotovine je tam že pičlo malo, Albina.

Albina: Me nič ne briga, jutri mora vse

Rim, za duhovno sužnost. Ali je to, vprašam, nemški značaj, nemški običaj, da ne moremo več nemški biti, ako nismo napolnjeni sovraštva do katoliške cerkve? Ako bi se zahtevalo od mene ali tudi od tebe, krščansko ljudstvo, ali nemško biti ali pa nehati rimskokatoliško biti, bi bila najina odločitev lahka. V starem „sachsenspiegel-u“ se bere: „Bog sam je pravo, zato je ljubil pravo“; toda v tem napredovalnem času bi radi gospoda Boga, če bi bilo mogoče, izbrisali iz vsega javnega življenja. Vse ločeno od Boga, otrok od verstva v konfesijonslozni (brezverski) šoli, celó zakon ločen odj blagoslova cerkvenega, v civilni zaroki pred županom, smrt ločena od verstva v brezverskem pogrebu, dnevi gospodovi ločeni od verstva, ker se delavec v imenu nemške humanitete tako daleč tira, da nima ni enega prostega dneva v tednu, da ne sme nič družega biti, kakor suženj velicega kapitala. In gospodje vendar onega niso pomislili in to je čudno, Bogu so saj še dovolili, da naj bi na straži stal pred palačami teh oderuških duš in pred Wertheimskimi kasami teh korupcijskih vite-zov in da naj z onečastenim škitom svoje pravičnosti ta dvomljivi dobiček varuje. (živahna pohvala med poslušalci), kajti to se je javno v parlamentu govorilo, Avstrija ali nemška, to je — ker nas konservativcev ne štejejo med Nemce — ali nemško-liberalna ali pa nobena.“ In če se ozremo nazaj v cvetno dobo liberalizma, ali ni res hotel že Boga odstaviti ter samega sebe na njegovo mesto povzdigniti? Ali niso medverske postave tega namerjale in v resnici toliko zmešnjav provzročile, da se je pravost zmir bolj in bolj rušila, ker taka morala, kakor je humanizem uči, kdo bo trdil, da je prava in blagonosna?

Noben narod avstrijski do sedanjih dni ni toliko trpel v narodnem obziru, kakor mi Slovenci, osobito od Nemcev. Ali ni za nas tolažilno, da se zdaj slišijo med njimi glasovi, da se taka krivica nobenemu narodu go-diti ne sme? Vsi nemški voditelji so dozdej le germanizovanje na svoj prapor zapisali in zagovarjali, in zdaj med trdimi Nemci nastopi knez Alojz Lichtenstein ter vničevalno obsodi to grdo okrutnost. „Bodite preverjena, gospoda moja“ — je rekel princ Lichtenstein — da se dandanes ni s silo, ni z umetnostjo, ni s

pravili administracije, ni z naredbami šole kdo zamore ob svojo narodnost pripraviti, niti Nemec niti Slovan“. V obče je to resnično ravno pri nas Slovencih, ker nam dozdej ves ger-manizatorski in zatiralni aparat narodnosti ni mogel odvzeti. V imenu konservativcev nam on obeta, da se nam od njih ni bati zatiranja narodnosti. Da pa to niso prazne besede, je ravno ta govornik kot poslanec z nemškimi konservativci tudi glasoval za znane resolucije o slovenskem učnem jeziku, ktere se žalibog še niso izpeljavati začele, med tem ko so vsi liberalni ustavoverci naše najskromnejše želje odbijali, jezik naš zasramovali in usta-voverni kolovodje à la Rechbauer tako neved-nost o naših zadevah v parlamentu prodajali, da bi morala proslavljena „deutsche Wissen-schaft“ zarudeti. (Konec prih.)

Zagreb in njegovi prijatelji.

V ognju se skusi zlato; v sili se pokaže in potrdi prijatelj. Tako se godi sedaj bratom našim Hrvatom, in veselo je čitati, kako jim hitijo na pomoč od vseh strani, celo ptujci Neslovani. Iskreno pa razodevajo svoje sočutje bližnji bratje. Kakor vselej — je tudi sedaj prihitel na pomoč Zagrebu prevzvišeni biskup in mecena Josip Juraj Strossmayer kateri je 24. preteklega meseca v Djakovu dal tole okrožnico (po „Obzoru“) vernikom svojim: „Ljubi bratje v Jezusu! Slišali ste, kaka nesreča je zadela naše glavno mesto Zagreb in okolico njegovo. Vsakega, kateri ljubi narod svoj, pretresel je strah, ko je slišal in bral opisovanje strašnega dogodka, ki se je pripetil v njem. Nesreča Zagreba je splošna naša nesreča, ker je glavno mesto srce narodnega telesa; ono je življenje njegovo; ono najglavnejši pogoj njegovega napredka; ono najsvetejša skrivnost prihodnosti njegove. Osoda celega naroda tesno je zvezana z osodo glavnega mesta njegovega. V njem živi in dela zastopništvo njegovo; v njem je sedež častnih oblastnij, vseh višjih duševnih zavodov; v njem je središče najumnejših in najučenejših moči naših; v njem so vsa naša učilišča in cvet mladine naše; v njem je z eno besedo vse, kar je narodu milo in sveto. Naše mesto Zagreb dobro je razumelo nalogo svojo, ne samo do-

mačinu je srce veselja poskakovalo, ko je vi-del krasni položaj Zagreba in kako se v vsakem obziru čudno — hitro razvija; marveč tudi tujci so pripoznavali važnost in lepoto Zagreba, in videvši, kaj in kako se v njem godi, pri-klanjali so se pred kulturnim in političnim poklicem naroda, kteremu on na čelu stoji. Zdej je to lepo naše mesto skoraj sama podrtija in razvalina, in trajalo bode gotovo več desetletij, da svoje rane zaceli ter se popolnoma po-vzdigne in okrepi. Nekaj vendar človeka v tej tugi in nesreči tolaži in ohrabri, in to je: da naše slavno mesto Zagreb vsled velikega strahu ni obupalo, nego se je junaško proti slepi na-ravni sili borilo zaupajoč čvrsto v Boga in kre-post svojega naroda. To slavo mu danes pri-znava ves svet. Tako, tako treba nesrečnik moj! prav je, Zagreb, da nisi obupal in da ne obupaš; ker nobena zunajna moč, naj bi bila še taka, ne more noroda upoginuti in uničiti, samo ako ima zdravega in jakega duha. Gor-skemu hrastu je veter in nevihta na kvar, a uniči ga ne, le, ako se črvu posreči zariti se v stržen, zamore ga izpodjesti in uničiti.

Hvala Bogu, zraven vseh naših domačih pogreškov in nesreč je duh narodov še zdrav in krepak. Bog je z njim, in otrese se bode prej ali slej vsacega zla, ki ga teži. Tebi pa milo moje mesto Zagreb, večna hvala in slava, ker si v tem strašnem položaji pokazal, da o sebi in o prihodnosti svoji ne smemo obupo-vati. Tudi Lizabon je v preteklem stoletji od iste nesreče še več trpel, ali glej, iz pepela svojega vzdignil se je kakor feniks lepši in vzornejši, kakor je bil poprej. Patriotična je dolžnost vseh, posebno pa odličnejših in pre-možnejših prebivalcev, da se ne dajo prestrašiti, in da ne zapuste doma svojega, ampak da s podvojeno močjo in z vsako mogočo po-žrtovalnostjo delajo, da mesto Zagreb čim prej žalostno svoje ogrinjalo sleče in se povzdigne v novi krasoti in lepoti. Da, sveta dolžnost bi bila onim bogatašem, kateri do zdaj v njem stanujejo. Mesto naše Zagreb in naš narod je povsod po svetu hvala Bogu predmet živega sočutja. Od vseh krajev ga svet tolaži, in mu na pomoč hiti.

Naš narod bo gotovo v večnem in hvalež-nem spominu ohranil vsako pomoč, ktera mu se da v sveti in plemeniti nameri. Glejte mili bratje moji, prihitimo na pomoč tudi mi na-rodu našemu in glavnemu mestu našemu. Več-krat mi s siromaštvom našim podpiramo tuje plemenite svrhe, kar je hvale vredno, ali zdaj je čas, da lastni krvi svoji na pomoč prite-čemo, in da si od svojih ust pritrgamo, da se čim prej glavno mesto vzdigne in da slavno nalogo svojo z dvojenim vspehom nadaljuje. — Verjemite mi, da na vsakem dobrem daru je blagoslov božji, posebno pa na onem, kateri pride iz bratovskega srca, ker tudi Bog je prej postal naš brat, nego nas je na lesu križa s svojo sveto krvijo odkupil. — Moji znanci in prijatelji vedo, da podpiram jaz mesto Zagreb pri vsaki priliki, ali tudi vedo, da sem si preveliko breme na rame svoje naložil; ali vendar darujem tudi pri tej priliki 500 gid. za mesto Zagreb in njegove revne nesrečneže, proseč Vas, bratje, da tudi Vi v omenjeno svrho čim prej, kolikor morete, darujete, in da v Vaših župnijah sami obiščete premožnejše hiše ter jih tako milodarov prosite. Kar pa bodete nabrali, precej pošljite v ško-fijsko pisarno, da na vsoje odločeno mesto od-pošljemo. V ostalem blagosloviljam Vas bratje iz vsega srca in priporočam se molitvi Vaši.“

poravnano biti, jaz takih ljudi nisem navajen v hiši, Morilo jih je tudi hitro odpravljaj, da jih nisem videla. Toraj jutri plačajte se sebične ljudi.

Albina odplava mogočno, oče gleda za njo ves otrpnjen. Ni čuda! Gotovine ima v kasi že pičlo malo, kar pa nič ne dé, ker je Janez že naznanil, da vse po sreči gre, naj le molči, bo kmalu prišel z denarjem. Jutri mu ima poslati še ostali zvezek stotakov, ki je v pre-dalu tik drugega denarja spravljen. Računi, ktere zdaj pregleda, znašajo res okoli 20.000 lir več, ko je gotovine dobrega denarja, pa če se vsakemu dá nekaj, bo že še čakal. Čemu si toraj glavo ubijati? Mar greš k znancem, ktere si pridobil v kratkem času, in preživiš večer vesel. Po tem se tudi lahko spi in muhe skrbi so pregnane. Zjutraj se bo videlo, kaj bo, saj je vsak dan drugačen.

Tako se je zgodilo čudo, da je drugi dan Albina bila prej na nogah ko oče; priletela je celó v dopoldanski, za tuje ljudi ne name-njeni obleki k očetu in prašala po ključih do denarnega predala. Oče se po sinočnem po-sebno veselem večeru še nič prav zdramil ni, zato Albina lahko dobi ključ. Še le ko sliši

oče odpiranje, se zavé, skoči kvišku, in ko vidi, da Albina grabi s predalov denar, šine s postelje ter zakriči:

„Stoj Albina, saj ni dosti gotovine za po-plačanje računov. Bom jaz govoril z ljudmi, naj le malo počakajo.“

„Kaj? Da ni dosti? Kaj pa ta lep zvezek avstrijskih stotakov? Menite, da mi ta denar ni več znan? Poslala bom ta zvezek k menje-valcu, da mi ga zameni za laški denar. Ne-odpušljivo je to, da vi že niste storili tega. Morilo bi bil to že davno storil. Se vidi, da me vi sodite še zmiraj za svojo hči, ne pa za gospodinjjo te hiše.“

„Albina, Albina, kaj počenjaš“, kriči oče skoro brez sape, če storiš, kar nameravaš, utrneš v nesrečo spraviti vse tri: sebe, mene in Janeza.“

„Ej, ha ha! Se že vidi, da se še niste naspali. Le spite oče, da se popolnem zdra-mite, ker zdaj se mi zdi, kakor da bi govorili v sanjah. Jaz vas bom zaprla v sobo, da vas v daljnem spanji ne bo kdo motil.“

Albina odide z bankovci in zaklene vrata. (Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani 7. decembra.

Avstrijske dežele.

V državnem zboru je grof Wurmbrand utemeljeval svoj predlog, da naj se nemščina proglasi kot državni jezik. Kake nasledke bi imela taka postava, to smo Slovenci že dosti grenko občutili in še čutimo, ker dejansko je to že davno v navadi ali razvadi, da se izvršuje, kar grof Wurmbrand zdaj postavno določiti hoče. Več o tem na drugem mestu. Obžalujemo le, da je bila večina toliko potrpežljiva, da je tak predlog posebnemu odseku 24 udov izročila, ki bi se bil moral precej zavreči.

Bivši nemški poslanec Heinrich v Pragi se je izrekel v privatnem pismu do poslanca Steudeln, da je politika ustavovercev popolnem preživela se in da nikdar več ne more na površje priti. Slovani v Cislajtanijski so že preveč zbudjeni in izobraženi, in se ne more z njimi več tako ravnati, kakor bi bili državljani drugega reda, ali pa celó ljudje nižje vrste (inferiore Race). Kaj bodo nemško-liberalci na to pismo odgovorili?

Desnica državne zbornice ni nič kaj zadovoljna z ministerstvom, Čehi in Slovenci so slabe volje, ker vlada le obeta, pa nič ne stori, zlasti pa ravnopravnosti slovanskih jezikov ne spoštuje in dotične resolucije, v državnem zboru že lani sklenjene, kar prezira. Umevno je, da so na ministra Konrada, ki vodi uk in bogočastje, najbolj jezni. Kmalo se bo togota žaljene pravice v krepkih interpelacijah pokazala. Mi čestitamo našim slovenskim poslancem, ker od njih slišimo, da hočejo energično postopati, in kakor smo jih prej spodbujali, tako zdaj s hvalo ne bomo na dolgu ostali, ako nam le nekoliko priporočimo, celó, ako prav ne zmagajo, samo da se za nas hrabro potegujejo. Pušice pa naj bi ne letele vse na ministra Konrada, tudi čez ministra prava imamo dosti uzroka pritožiti se, dokler on take zagrizene sovražnike Slovenstva, kakor je Waser v Gradcu, samovoljno proti duhu in nameram sedanje vlade delati pusti.

Vse kaže na to, da ministerstvo v tej stvari ne bo moglo dalje vladati. Konrad je bojda rekel: „Ich werde mich für die Čechen nicht weiter exponieren.“ Ljudje s takimi nazori se ne podajo v ministerstvo sprave, in treba jih bo odriniti. Vlada se bo morala bolj na desno stran nagniti, ali pa odstopiti. Ako se s klubom naprednjakov in z demokrati kompromis sklene, dosegli bomo veliko več dejansko, ko nam je Taaffe do zdaj samo obljubil. V boju mora general včasih en srečni trenotek porabiti, da zmago odloči; morda bi bil ta trenotek zdaj tukaj?

Moravski namestnik baron Korb je svoje nazore kaj lepo izrazil zbrani duhovščini v Kromerizu. Rekel je, da bi bilo najlepše in najboljšje, ko bi Cerkev in država složno in sporazumno delala na blagor človeštva. Tudi se je izrekel za ravnopravnost obeh deželnih jezikov, in naj duhovščina razdraženost med narodoma pomiri in utiši.

Hohenwart in tovarši so interpelirali vlado zaradi slabega stanja kmečkega stanu, kako kmetije v nič gredó, in kdaj misli vlada svojo obljubo spolniti in se domisliti bede kmetovalcev s tem, da predloži državnemu zboru postavne načrte, s katerimi bi se dalo v tem oziru kaj pomagati. — To je bila pač dobra beseda o pravem času, in ves slovenski narod, zlasti kmečki stan, bo našim

poslancem hvaležen, da so se spomnili bede in reve naših kmetovalcev.

Poslanec Hus je interpeliral zaradi objektivnega postopanja proti časniku.

Vnanje države.

Podunavska komisija je pričela svoje seje.

Vojne ladije pred Ulčinjem so dobile povelje, raziti se, ter se podajo v odkazane jim luke proti domu.

Na Francoskem so začeli duhovnike že tudi v cerkvi nadzorovati, in hočejo vsacega zapreti, kdor bi rekel, da ni prav pred Bogom, da je prostozidarska vlada mnihe preganjal iz njih doma. Morda bodo duhovnikov potrebovali, pa jih ne bodo imeli.

Grško vprašanje je še tam, kjer je bilo. Zdaj jim iz Berlina svetujejo, naj nekoliko jenjajo, to pa ni nič; če bi prav Grki odjenjali za nekaj pedit zemlje, pa tega Turek ne bo storil, on neče Grkom ničesa dati, ti so pa preslabi, da bi sami vojsko začeli in zmagali. Govori se sicer, da Garibaldi nabira na Laškem prostovoljce za Grke, pa kaj bo en par tisoč vkup z bobnanih, orožja neveščih ljudi opravilo proti fanatični turški armadi?

Izvirni dopisi.

Z Dunaja 4. decembra. (Vravnava zemljišnega davka pa liberalci.) Liberalna stranka si na vso moč prizadeva, da bi razdvojila sedajno večino državnega zbora. V ta namen ji nobeno sredstvo ni preslabo, zlasti pa hoče v to porabiti vravnavo zemljišnega davka. Centralna komisija obstoječa iz 36 udov, katerih 18 je volil prejšnji liberalni državni zbor, 6 gosposka zbornica, 12 pa vlada, je po večini nemško-liberalna; ona je izdelala načrt, po katerem bi imela Gorenja Avstrija več plačevati, kakor bi jo zadelo po nasvetih deželne komisije, in vendar tega niso krivi liberalci, o ne, tega so zakrivali Poljaki!

Ne sme se spred oči spustiti, davsa vravnava zemljišnega davka je bila dosedaj v liberalnih ali ustavovernih rokah. Na Štajarskem so bile skoraj vse okrajne cenilne komisije liberalne in te so čisti dohodek Štajarske v strmenje sosednih dežel tako visoko cenile, da bode morala Štajarska skoraj pol milijona zemljišnega davka več plačevati kakor dozdaj. Po trditvi liberalcev pa tega niso krivi liberalni cenilci, ampak Poljaki in Čehi.

Nikakor ne moremo odobravati ravnanja centralne komisije, ki za podlago novemu davku ni vzela nasvetov deželnih komisij, ampak je sklenila, da čisti dohodek vseh avstrijskih dežel mora znašati 170 milijonov gold., ktere je potem precej samovoljno razdelila na posamezne dežele, ter doneske premikala, kakor se pri špani premičejo fežki. Avstrijanci in Štajarci imajo toraj prav, da se pritožujejo, zlobno pa ravnajo tisti, ki krivdo napačne vcenitve vračajo na sedanjo večino državnega zbora.

Kako malo je liberalcem mar za enakopravno in pravično razdelitev državnih bremen in kako zelo si prizadevajo vsako priliko porabiti v svoje strankarske namene, priča najboljše to, da je po naznanilu včerajšnje „Tribüne“ štajarski poslanec Walterskirchen Poljakom neki ponudil, da hočejo višje stroške zemljišnega davka zvrniti na Čehce, ako se hočejo Poljaki zvezati z liberalci in jim pripomoči k večini! Pa Poljaki so bili tako poštenjaki, da tega

umazanega in sebičnega predloga niso hotli. Liberalci bi toraj prav radi Poljakom dali še večja polajšanja, kakor so jih vživali dozdaj, samo, da bi mogli z njihovo pomočjo še dalje tlačiti in zatirati Čehce! Ali niso to res izvrstni politikarji, ki ne poznajo nobene pravice, nobene zapovedi, ako jim je za vtrjenje lastne moči in oblasti. In ti ljudje tako radi očita klerikalcem ali konservativcem, da ravnajo po prislovcu: Namen posvečuje sredstva (finis sanctificat media)!

Da bi se tolikanj važno vprašanje rešilo na korist raznim deželam in odvrnila nevarnost, ki preti večini državnega zbora, avtonomistični klubi to reč vsestransko pretresajo. V českem klubu jo bodo obširno obravnavali danes, Hohenwartov klub pa bode volil poseben odsek, ki bode o tej zadevi klubu stavil svoje predloge.

Tisti pa, ki so se pri lanski razpravi o zemljišnem davku tolikanj upirali nasvetom desnice, da naj se za novi davek nikar ne dovoli kontingent, ampak percent, in da naj bo komisija, ki bode imela reševati pritožbe zoper vcenitev, avtonomna, to je po večini voljena od davkoplačevalcev samih, zdaj sprevidijo, kako prav je imela tedaj avtonomistična večina, ker bi bile muoge sitnosti, marsikteri prepri odpravljeni, ako bi bili tedaj obveljali nasveti desnice. Pa levičarji v zvezi z g. Chertkom so jih bili podrli, zato naj se pa zdaj ne pritožujejo nad grenkim sadom, ki ga vravnava zemljišnega davka rodi.

Reč je silno važna in sitna, vendar pa upamo, da se bo rešila ugodno in pravično. V tem nas tolaži neka opazka včerajšnje „Tribüne“, ki pravi, da je nevarnost razdvojitve med avtonomističnimi klubi zaradi novega zemljišnega davka odstranjena. Bog daj!

Z Dunaja, 4. decembra. (Iz državnega zbora. Hohenwartov Klub. — Postava o ribčarstvu.) V današnji se je izročila zbornici prošnja ljubljanskega slovenskega društva za slovenske učiteljske pripravnice. Po tem so se dopolnile volitve v nekatere odseke. Tudi so se nekateri predlogi izročili dotičnem odsekom, in sicer: 1. Kovanje novih cekinov po 4 in 8 gld. pa pomnoženje drobiža; 2. železnica bosenska od Senice do Serajevega; 3. pritrditev k sklepu kranjskega deželnega zbora o zemljišno-odveznem zakladu; 4. pobiranje davkov in izdaje 14 milij. obligacij budgetnemu odseku, novi hišni davek in kolek od kvart davkarskemu odseku, kupčijska in mornarska pogodba s Španjako pa gospodarskemu odseku. Grof Wurmbrand je na to vtemeljeval svoj predlog o državnem jeziku, rekši, da stoji pri tem vprašanji na konservativnem stališču. Odgovoril mu je grof Hohenwart, da se desnica zdaj ne bode spuščala v stvaren razgovor o tej reči, ampak še le pri drugem branji in da bode glasovala za to, naj se predlog izroči posebnemu odseku 24 udov, kar se res tudi zgodi. Na to govori Herbst prav dolgočasno o enakem jezikovnem predlogu, ki se izroči ravno istemu odseku. Herbstov govor bo dal našim poslancem veliko gradiva za vtemeljitev ravnopravnosti slovenskega jezika po naših šolah in vradih. Od naših je izvrstno govoril le Lienbacher v enakem smislu kakor Hohenwart; tovarši so mu po končanem govoru glasno ploskali, levičarji pa so sikali kakor gadje. — Zadanji predmet je bilo nadaljevanje postave o žganjarstvu, ki je bila od 14. §. naprej sprejeta po nasvetu odsekovem.

Današnji listi poročajo, da bodo naprednjaki pri tretjem branji glasovali zoper to postavu, ker dovoljuje deželne in občinske pri-

klade na davek, ki ga bodo morale plačevati žganjarije.

Poročal sem, da Hohenwartov klub še ni volil svojih pooblaščenecv za eksekutivni komité. „Presse“ danes trdi, da jih je volil, da pa volitev prikriva zato, da bi Čehe in Poljake omečil zaradi vravnave zemljišnega davka. Ni mi treba še le praviti, da je to čisto neresnično, ker naši poslanci menda vsaj bolje vedó, kaj se godi v klubu, kakor pa vredništvo „Pressino.“

Cesar so potrdili od kranjskega deželnega zbora sklenjeno postavo o ribčarstvu.

Od kočevske meje, 2. decembra. Prav z veseljem sem bral v „Slovincu“ pismi do deželnega in državnega poslanca gospoda Kluna od mestnega župana kočevskega in župana slovenovaškega, ker pričujete, da tudi na Kočevskem ni še vse pogubnemu liberalizmu propadlo in da tukaj še bijejo srca, ki konservativni stranki niso nasprotna. Odsih mal me vedno misli nadlegujejo, oziraje se na čisto nemške dežele, kjer je toliko katoliških kazin in katoliških družeb, zakaj si vendar v Kočevju nihče ne prizadeva, da bi se tudi tukaj kaj enacega ustanovilo. Gostilnic je v Kočevju dovolj — in — ali med njimi ni nobena, da bi ji gospodar bil vern katoličan, da bi prostore svoje prepustil katoliški kazini in da bi si naročil časnikov katoliških, ter Slovanom ne nasprotnih, postavim „Vaterland“, „Grazer Volksblatt“ in tudi kakega katoliškega šaljivega lista? Zdaj čitajo Kočevjarji skoraj brez izjeme le liberalne časnike, katerih poglobitni namen je, vedno hujskati zoper vero in Slovane, kar tistim pač ni v korist, ker so sredi Slovanov, in jim je veliko bolj na to gledati, da s svojimi sosedi v prijaznosti živijo. Katoliška kazina bi bila tedaj v Kočevju na pravem mestu. Mislim, da je v to treba le začetek storiti, ker upam, opiraje se na omenjeni pismi, da je v Kočevju še dovolj konservativnega duha, da bi se to dalo doseči. Ravno katoliška kazina ali katoliška družba bi toraj dala Kočevjarjem priložnost, s katoliškimi časniki se seznaniti, kakor bi tudi pripomogla, da bi dali pri volitvah konservativnim možem svoje glasove. Mi drugi pa pridši v Kočevje bi vedeli, kam iti, da ne pridemo med zagrizene in surove nasprotnike, ampak med miroljubne in poštene Nemce.

Iz Celovca 28. nov. Mnogo tu poprašujemo, kaj pomenja v zadnjem celovškem časniku „Alpenblätter“, ki izhaja po enkrat na teden, tisti „Eingesendet“ od znanega učitelja Morro, državnega poslanca dr. Luggina in Tazolt-a, kateri so se s tem „Eingesendet“ postavili nasproti „Klagenf. Zeitung“, češ ta vladni list, ali kakor ga oni zovejo: naš deželni list, piše čez nas. Oni v tem „poslanem“ apelirajo na vse svoje somišlenike, kateri so naročeni na „Klag. Zeit.“, naj jih posnemajo ter naj list nazaj pošljejo, kakor so oni storili, in se naj odrečejo naročilu. Čudi se mnogo Celovčanov tej grdi predrznosti, ker „Klag. Zeit.“ le tje pa sem ponatisne iz kakega nam bolj prijaznega ali vsaj bolj pravičnega nemškega lista kako notico, kako piše ta ali oni list, pri vsem tem pa ponatiskuje tudi iz liberalnih časnikov. To je vsa pregreha, zaradi katere jo hočejo ti čudni liberalni „parteitagovci“ uničiti, kateri so prvi napovedali nam živečim slovenskim Korošcem poleg „Klag. Zeit.“ vojsko.

Strah in trepet jih tudi obdaja zaradi novega deželnega predsednika, kajti še ni se stol, na katerem ima sedeti, pogrel, že se je ta listič „Alpenblätter Oesterreichs“ predrznil pisati zoper njega tako daleč, da je bil konfi-

ciran. Ti čudni nemški patroni, za katerimi stoji mnogo zaveznikov, res mislijo, da bodo s tem kaj opravili, a če Bog dá in sreča naša, jim bomo se mi oglašali, da Koroška ni še celo nemška.

Naša slovenska čitalnica, ktera je bolj tiho životarila, hoče se nekoliko oživeti, kar bi bilo res iz srca želeli. Pri zadnjem občnem zboru se je videlo, da stoji v denarnem obziru še precej dobro, ker denarničar nam je z računom naznanil, da nam je preteklo leto ostalo 33 gld. in nekaj krajcarjev. Žalibog, da tako dobro, kakor bi lahko stala, ne stoji z društveniki. Dasiravno imamo mnogo zavednih Slovencev v našem mestu, vendar jih ne vidimo nikdar v čitalnici; upajmo, da bode boljše tembolj, ker je občni zbor sklenil, preseliti se v večje in priličnejše stanovanje. G. prof. Borštner je predlagal, naj bi vzeli stanovanje v katoliški pomočniški hiši, ktera je bila zidana jako velika lansko leto in je lastnina društva, kar je še gosp. Ozbič podpiral, in potem bilo je skoro enoglasno sklenjeno, si vzeti tam stanovanje, v ktero se bomo preselili s prvim decembrom. Kolikor mi je znano, rečem lahko, da smo prav zadeli, ker imamo z bralno sobo še nekoliko sobano z gledališnim odrom in glasovirom na razpolaganje. Želeli je le, da bi se katerokrat napravila kaka gled. predstava s petjem in tombolo. Zategadel, častiti domoljubi slovenski pristopite k čitalnici, da bo tako lažje naš cilj tudi svoj vspeh imel. Pri občnem zboru bili so izvoljeni: J. Ferjančič, predsednik, dr. J. Sket, podpredsednik in tajnik, F. Schrey denarničar, dr. A. Müller knjižničar, in Fr. Ozbič gospodar. Domači društveniki plačujejo po 6 gold., tuji po 2 gold. na leto.

Domače novice.

V Ljubljani, 7. decembra.

(Potrjeni postavi). V deželnem zboru letos sklenjeni postavi o izboljšani in pospeševanju ribštva in o obdelovanju ljubljanskega močvirja ste dobili cesarsko potrjenje.

(„Glasbena Matica“) je izdala ravnokar svoje letno poročilo, iz katerega bomo prihodnjič več priobčili.

(Cesar Jožefovemu spomenu na čast) se je oni teden zbornalo več nemškutarjev v kazini skup, ki so tam obedovali in mnogo govorili, ter potem v dunajske liste telegrafirali, kakor bi bilo Bog vedi kaj. Ljubljana pa za vse to ni prav nič vedela.

(Razdelitev obleke) ubogim šolarjem in šolarcam se je v nedeljo prav lepo vršila v čitalnici ljubljanski. Počastil je družbo gospá in gospodičin ter drugih dobrotnikov tudi g. deželni predsednik Winkler s svojo blago gospo. Ogovorila sta obdarjene in zahvalila se za darove g. šolski ravnatelj Praprotnik in katehet č. gosp. Kržič. Razen obleke je bil obdarovan vsak otrok še s kruhom, katerega so ljubljanski peki podarili. Hvala vsem dobrotnikom!

(Naši nemčurji.) V tem, ko že ves svet sklada darove za nesrečne Zagrebčane in je narodno ljubljansko občinstvo že kolikor toliko seglo v žep, ni dal noben nemčur še ne solda. To le konstatiramo, ne pristavimo pa nič.

Razne reči.

— Nesreča. Pretečeno soboto ponoči je, — Bog vé kako, vstal ogenj na Mali Slivnici hiš. št. 15 poleg Lašič; — hitra pomoč

je srečno zabranila, da ni nič drugih poslopij pogorelo, nego ona koč, a zgorel je v nji bolni podružnik 68 let stari Jurij Lunder, katerega ni bilo mogoče oteti.

— „Preširnove večer“ napravi društvo „Slovenija“ na Dunaji v sredo, 8. dan t. m. v dvorani Zillingerjevi (Wiedner Hauptstrasse 25). Začetek ob 8. uri zvečer. — Program. 1. Pozdrav društvenega predsednika g. E. Volčiča. 2. D. Jenko: Molitev, zbor. 3. Slavnostni govor, govori g. Danilo Majarón. 4. a) K. Mašek: Nezakonska mati, zbor z bariton solom (solo poje g. Stanko Pirnat). b) B. Ipavec: Soldaška, zbor z bariton solom (solo poje g. Stanko Pirnat). 5. S. Pirnat: Milica, osmo-spev („Sloveniji“ posvetil skladatelj). 6. Dvo-řák: Slovanski plesi, na glasoviru svira g. J. Mašek. 7. B. Ipavec: Kdo je mar? zbor s spremljevanjem glasovira. 8. Preširen: Neiztrohneno srce, deklamuje g. Jos. Žužek. 9. Kocijančič: Roženkraut, nagel in rožmarin, zbor. Zabava.

Za brate Hrvate so darovali:

IV. izkaz.

Janez Kapus, župnik 8 gl. 25 kr. Iz Slavine 12 gl.

Einfielder-Kalender

Ausgabe für Oesterreich-Ungarn.

für das Jahr 1881.

Einundvierzigster Jahrgang.

80 Quart-Seiten. Reich illustriert.

Mit 250 Gratis-Prämien im Werthe von 1500 Kr.

Preis der Ausgabe I mit Stempel 25 Kr.

„ „ „ II „ Stempel 33 Kr.

Vorräthig bei: Kathol. Buchhandlung, Laibach.

Prostovoljna dražba vina.

Z dovoljenjem ces. kr. okrajne sodnije v Metliki dné 3. novembra 1880, št. 11068 prodajalo se hode na javni dražbi v Metliki blizu Karlovca (3)

9., 10., in 11. decembra t. l. od 9. zjutraj do 2. popoldne

600 avstr. veder vina, na svetovnej razstavi Dunajski in na deželnih razstavah v Ljubljani in v Zagrebu diplomiranega

pravega naravnega vina

iz naj menitnejših vinskih let 1848, 1863, 1865, 1875.

Kupljeno vino ima se precej plačati in odpeljati ali pa treba sporazumeti se zaradi kasnejše odvoznje.

Ker so vina močna in okusna, zboljšajo se z njimi prav lahko slabejša vina letošnja in predlanska. Na to okolnost opozorujejo se vinski trgovci in krčmarji.

Metlika, železniška postaja Karlovce, 19. novembra 1880.

Guštin — Navratil.